

Folketingets Socialudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2023 - 368

Doknr.
656808

Dato
07-02-2023

Folketingets Socialudvalg har d. 11. januar 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 22 (alm. del) til social- og boligministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Kirsten Normann Andersen (SF).

Spørgsmål nr.22:

"Vil ministeren redegøre for sin holdning til, at døve må møde forgæves til eksempelvis operationer og behandlinger på sygehuse, undervisning på uddannelser og sociale arrangementer, fordi der er massiv mangel på tegnsprogstolke? Der henvises til artiklen fra Danmarks Radio "Døve slår alarm: Massiv mangel på tegnsprogstolkning" fra den 26. november 2022."

Svar:

I den artikel, som spørgeren henviser til, peges på to problemstillinger: Dels, at der opleves en mangel på tolke, og at færre uddanner sig til eller arbejder som tolk og dels, at nogle mennesker med hørehandicap oplever, at der særligt på sundhedsområdet ikke bevilges det nødvendige antal tolketimer.

Det er et problem, hvis borgere oplever, at de ikke kan få tolkning, når de har brug for det, og jeg tager de bekymringer, der fremgår af artiklen med i de løbende overvejelser om udviklingen af området for tolkning til mennesker med hørehandicap.

I forhold til visitation af tolketimer kan jeg oplyse, at sektoransvarsprincippet på handicapområdet også gælder i forhold til tolkning til personer med hørehandicap. Sektoransvaret betyder, at de enkelte ministerier fastsætter egne ordninger for bevilling af tolkning på deres ressortområde.

I forhold til problemstillingen om, at der opleves en mangel på tolke, kan jeg på tolkelovens område, dvs. bl.a. sociale arrangementer, oplyse, at det fremgår af Tolkemyndighedens *Beretning for 2021*¹, at der i 2021 på landsplan blev fundet tolk til 96,4 pct. af alle bevillinger fra Tolkemyndigheden. Tolkemyndigheden oplyser desuden, at myndigheden i 2022 gav i alt 19.198 bevillinger, og at der blev fundet tolk til 95,4 pct. af disse.

Til brug for besvarelsen er der indhentet bidrag fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet ift. tolkninger på deres områder samt uddannelse af tolke.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyser:

¹ [Ber2021.pdf \(dntm.dk\)](#)

“Det er efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse af stor vigtighed, at patienter og sundhedspersoner kan forstå hinanden.

På sundhedsområdet har man som hørehæmmet patient ret til tolkebistand i forbindelse med behandling på sygehuset. Tolkebistand til hørehæmmede anses for at være en accessorisk del af sygehusbehandlingen.

Ingen behandling eller undersøgelse må ske uden patientens informerede samtykke, som skal gives på baggrund af fyldestgørende information. Det følger af sundhedspersonens pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed at sørge for, at kommunikationen med patienten foregår fagligt og etisk forsvarligt, herunder at behandlingen ikke indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykkede. Sundhedspersonen skal derfor sikre, at der er kvalificeret tolkebistand til stede, når det efter en konkret vurdering er nødvendigt for samtykket og behandlingen.”

Børne- og Undervisningsministeriet oplyser:

”På grundskoleområdet er rammer for visitation til en tegnsprogstolk ikke reguleret i lovgivningen. Det er den enkelte kommune, der fastsætter rammerne for visitation.

Efter folkeskoleloven skal elever have den fornødne støtte til undervisning i folkeskolen, herunder støtte i forhold til tegnsprog jf. bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i tegnsprog². Alle elever, der har et så omfattende høretab, at de uanset brug af tekniske hjælpemidler, herunder høreapparat og cochlear implant (CI-operation), afskæres fra eller har meget store vanskeligheder med at opnå en sikker kommunikation ved hjælp af tale, skal tilbydes undervisning i tegnsprog. Som led i skolens samarbejde med forældrene kan der være pligt til at sikre tolkebistand. Det kan fx være nødvendigt, hvis forældrene er døve og anvender tegnsprog.

På grundskoleområdet er der ikke centrale data på, hvor mange elever og deres forældre, der bliver bevilliget eller får afslag på en tolk. På grundskoleområdet findes der ikke centrale data på levering af visiterede tolketimer. Det skyldes, at det er den enkelte kommune, der nedsætter rammer for visitation

På uddannelsesområdet bevilges tolkebistand via den specialpædagogiske støtteordning (SPS), som administreres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK). Tolkebistand bevilget via SPS-ordningen omfatter følgende uddannelsesområder: Efterskoler og frie fagskoler, FGU, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser samt voksen- og efteruddannelser på Børne- og Undervisningsministeriets område.

STUK oplyser, at elever, studerende og kursister med behov for tegnsprog- eller skrivetolkning får tolk til deres uddannelse. I forbindelse med uddannelsesstart i august/september kan der være enkelte tolkebrugere, der oplever, at det tager længere tid at finde en ledig tolkeressource til at dække deres uddannelse. Det skyldes, at der er mange, der ønsker tolk til nye uddannelser på dette tidspunkt, og der derfor er pres på tolkeressourcerne. Det vil typisk være i de situationer, hvor uddannelsesinstitutionen søger tolkebistand med kort frist.”

² Bekendtgørelse nr. 686 af 20. juni 2014.

Uddannelses- og Forskningsministeriet oplyser følgende om tilgangen og fuldførte på tegnsprogs- og skrivetolkeuddannelsen:

”Professionsbacheloruddannelsen i dansk tegnsprog og skrivetolkning udbydes på Københavns Professionshøjskole. På baggrund af opdrag fra Uddannelses- og Forskningsministeriet udarbejdede Epinion tilbage i april 2018 en kortlægning af det fremtidige arbejdsmarked. Vurderingen var, at det nuværende antal tolke på ca. 250 ville kunne håndtere det nuværende behov, men med en afgang fra faget på ca. 10 om året, ville der i en årrække være behov for at uddanne ca. 10 dimittender årligt.

Ser man på udviklingen på tegnsprogs- og skrivetolkeuddannelsen i perioden fra 2007 og frem til 2021, hvor de seneste tilgængelige tal foreligger, iagttages et fald i så vel tilgang som antal fuldførte, jf. tabel 1.

Tabel 1

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tilgang	52	59	44	66	67	61	62	63	63	58	48	26	15	15	18
Fuldførte	41	24	28	22	13	22	20	25	25	18	33	16	17	8	5

Der er i de senere år i tæt dialog mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet og Københavns Professionshøjskole blevet igangsat en række initiativer med henblik på at koncentrere og øge kvalitetsarbejdet på uddannelsen for bl.a. at nedbringe frafaldet.”

Med venlig hilsen
Pernille Rosenkrantz-Theil
Social- og boligminister